

Az ország nagykönyvtárai az imént vázolt cél eléréséhez a Kulturális Minisztériumtól a könyvtárak nyilvános információs szolgáltatásait megvalósítani kívánó ún. VISK-program keretében megfelelő pénzügyi támogatást kaptak, s így a szándék nem rekedt meg a vágyak szintjén: testet öltött.

A referált cikk azokról a tényleges eredményekről is beszámol, amelyeket a csekké-budějovicei állami tudományos könyvtár ért el az ECDL követelményeinek való megfeleltetés terén. A gondos előkészítő és szervező munkáknak (igényfelmérések-

nek, tantervi bekalibrálásoknak stb.) köszönhetően a könyvtár 2001 szeptemberéig 120 órában 56 könyvtárost készített fel a számítástechnikai-távokzlési eszközökkel történő bánásmódra, s egyben korrekciós javaslatokat tett – a végzősők megjegyzései alapján – a jövőre nézve. Hasonlóan sikeres ECDL-debütálás hírei érkeznek más továbbképző könyvtárakból is.

/HÁJKOVÁ, Zuzana: Knihovnici a ECDL v praxi. = Čtenář, 53. köt. 11. sz. 2001. p. 306–307./

(Futala Tibor)

Információ, genetikai információ, nooinformáció, dokumentum

A legáltalánosabb *információmeghatározás*: az élő és a holt természet tetszőleges tárgyaiban és folyamataiban meglévő különbségek visszatükrözése. Az információ a tárgyak és folyamatok elválaszthatatlan attribútuma. Köztük az információátvitel különféle impulzusokkal megy végbe.

A *genetikai* kódokban rögzített *információ* az embert mint külön biológiai válfaj képviselőjét mutatja be, és nemzedékről nemzedékre adja át neki örökség számba menő jellemzőit. Ez az örökség hatalmas térfogattal rendelkezik.

A *biológiai információt* az individuum semmiképpen nem tudja befolyásolni. Az agyban keletkező információhoz képest a genetikai információt nem lehet az élet folyamatában elfelejteni. Elpusztítani a halál sem tudja.

Másként áll a helyzet az emberi agyban természetes és művi úton rögzült információval, amely bonyolult pszichofiziológiai folyamatok eredményeként *nooinformációvá* alakul. A nooinformáció tehát ember létrehozta információ, az értesülések, adatok, fogalmak olyan konceptuális kapcsolatrendszere, amely az emberi tudatban tükröződik, és közben megváltoztatja annak a valósággal kapcsolatos elképzeléseit. A nooinformáció alapvető sajátossága a szubjektivitás. Mondhatni: az objektív világ szubjektív tükröztetése.

A nooinformáció jelentős része az emberi élet folyamatában elfelejtődik, s az egyén halálakor

elenyész. A nooinformáció „kimentésére” szolgál a más(ok) számára történő információátadás. Ám ez korántsem tökéletes forma: az átadott információ is szűkül és romlik a hagyományozás természetes folyamatában. Ezért kellett az emberiségnek „kitárlnia” a hagyományozás nem szomatikus módját, azaz a *dokumentumot*. A dokumentum sokféle meghatározásának mindegyik meghatározásban szereplő összetevője az, hogy olyan anyagi *hordozó*, amely információt rögzít, s ezáltal garantálja a hagyományozás teljességét és pontosságát, illetve térben és időben való átvitelét.

A hordozó lehet valamilyen *anyag* vagy *erőtér*. Ez utóbbi a térben történő átvitelben gyakorlatilag korlátlan lehetőséget biztosít. Az anyagi hordozóra rögzített dokumentumot *U. N. Stolárov* diakron dokumentumnak, az erőter révén megvalósultat pedig szinkronnak nevezi. A kétféle hordozó jellemzője, hogy ugyanazt a dokumentumot az egyikről a másikra „át lehet tenni”, illetve „visszatenni”, ami napjainkban a nooinformációk hagyományozása, használata és megőrzése terén – mondhatni – optimális helyzetet teremt, de legalábbis optimális lehetőséget az optimális helyzet megteremtésére.

/MOTUL'SKIJ, R. S.: Mehanizm formirovaniä i rasprostraneniä nooinformacii. = Naučnye i tehničskie biblioteki, 10. sz. 2000. p. 4–15./

(Futala Tibor)